7/5691

T.C.
TURİZM BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B17 0 APK 214-3634
Konu: Soru Önergesi

6.02.2002
ANKARA

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : TBMM Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 25 Ocak 2002 tarih ve 7/5691-13106/31259 sayılı yazısı.

Kayseri Milletvekili Sayın Sadık Yakut'un alternatif turizm faaliyetlerine ilişkin olarak vermiş olduğu soru önergesine istinaden hazırlanan Bakanlığımız cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mustafa TAŞAR
Bakan

EK: 5

İsmet İnönü Bulvarı No : 5 Kat : 2 06100 Emek-ANKARA Tel : (90-312) 223 76 43 - 221 38 90 Fax : 212 85 93
E-mail : apkk@turizm.gov.tr Web Site : www.turizm.gov.tr

7/5691

KAYSERİ MİLLETVEKİLİ SAYIN SADIK YAKUT'UN SORU ÖNERGESİ

Soru 1: Turizm faaliyetlerinin çeşitlendiği ve alternatif faaliyetlerin ilgi çektiği bir dönemde, ülkemizde hangi turizm dalları alternatif faaliyet olarak kabul edilip geliştirilmesi için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır.

Cevap 1 : Ülkemiz arkeolojik ve kültürel zenginliklerinin yanısıra, doğal değerler açısından da büyük bir zenginlik ve çeşitlilik göstermektedir. Bu doğal ve kültürel zenginlik geleneksel konukseverlik ve hoşgörü ile bütünleşince Türkiye turizm için çok çekici bir ülke durumuna gelmektedir.

Bakanlığımızca çevreye duyarlı "Çağdaş Turizm" anlayışı benimsenmiş bulunmaktadır. Bugün, turizmin çeşitlendirilmesi, alternatif turizm, turizmin tüm yıla yayılması, ortalama kalış sürelerinin uzatılması, doğanın ve doğal kaynakların korunarak turizme kazandırılmasına yönelik politikalar öncelik taşımaktadır.

Bakanlığımızca turizmin çeşitlendirilmesi yönünde geliştirilen projelerle; Türk turizminin daha fazla renklendirilmesi ve ülkemizin yılın 12 ayında değişik etkinliklerle yerli ve yabancı turistleri çeken bir tatil merkezi haline getirilmesi, böylece turizmin tüm yıla yayılmasının yanı sıra, bölgelerarası bir dengenin kurulması amaçlanmıştır.

Bu amaçlar doğrultusunda, 1992-1998 yılları arasında Çoruh Nehrinde "Rafting", Toros Dağında "Trekking", Ankara-Zonguldak güzergahında "Buharlı Tren", Erzurum Palandöken Dağında "Kar Şenliği", Bandırma-Manyas ve İzmir Kuş Cennetlerinde "Kuş Gözlemciliği", Konya çevresinde "Mağara Gezisi", Çoruh Nehrinde "4.Akarsu Dünya Sampiyonası", ayrıca İnanç Turizmi, Karadeniz Yeşil Tur, İpek Yolu Projeleri gerçekleştirilmiştir.

Soru 2: Bu kapsamda ülkemizde mağara turizmi ve mağaracılık, su altı turizmi ve sualtı sporları, yayla ve dağ turizmi ve dağcılık, kuş gözlemciliği, çim kayağı, sportif olta balıkçılığı, av turizmi, sağlık turizmi alanlarında, turizm potansiyeli nedir? Bu potansiyelin değerlendirilmesi yeterli midir?

Cevap 2 : Bir önceki sorunun cevabında da belirtildiği üzere, geliştirilmeye çalışılan projeler aşağıda açıklanmıştır:

YAYLA TURİZMİ :

Proje ile; yaylalarımızın doğal güzellikleri, etnolojik ve diğer çekicilik yaratan özellikleri ile eko turizme yönelik sundukları çok çeşitli ve eşsiz olanakların koruma-kullanma dengesi içerisinde turizm amaçlı değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

Bu kapsamdaki çalışmalarımız Doğu Karadeniz yaylalarından başlatılmış olup, ülke genelinde halen devam etmektedir. Bu çalışmalar bütünü içinde bugüne kadar 26 adet yayla "Yayla Turizm Merkezi" ilan edilmiştir. Turizm alan merkezi içinde veya dışındaki yaylalara altyapı ve ulaşım hizmetlerinin iyileştirme çalışmaları sürdürülmekte olup; yerli ve yabancı basın mensuplarının ilgili tur operatörlerinin davet edildiği tanıtım turlarında ülkemizdeki yaylaların da tanıtımına yer verilmiştir. Ayrıca Karadeniz Bölgesinde "Ayder Yaylası"nda geleneksel yayla evlerinin röleveleri çıkartılmış ve yöre mimarisine uygun yayla evleri projelendirilmiş olup, uygulamaya yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

DAĞ-DOĞA YÜRÜYÜŞÜ (TREKKİNG):

Ülkemiz, Alp-Himalaya kıvrım kuşağı üzerinde yer alması nedeniyle flora ve faunasıyla çok zengin olan dağ ve sıradağlara, dolayısıyla dağ-doğa yürüyüşü için önemli bir potansiyele sahiptir. Proje kapsamında, bu potansiyelin planlı bir yaklaşımla turizm olgusu içerisinde değerlendirilmesi, böylece turizmin tür ve aktivitelerinin zenginleştirilerek arz kapasitesinin geliştirilmesi alternatif turizm alanlarının koruma-kullanma dengesi içerisinde hizmete sunulması, tanıtılması, farklı yörelerimizin turizmin ekonomik ve sosyal katkılarından yararlandırılması amaçlanmaktadır.

Bu doğrultuda ülkemizde dağ-doğa yürüyüşüne elverişli yöreler dağcılık federasyonu, seyahat acentaları, yöresel dernekler, rehberler, ilgili üniversiteler ile işbirliği içerisinde belirlenmiştir. "2002 Uluslararası Dağlar Yılı"na yönelik Orman Bakanlığı, Dağcılık Federasyonu ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği içerisinde çalışmalarımız sürdürülmektedir.

Ayrıca; Niğde-Aladağlarda Sokullupınar ana kamp alanında öncü örnek olarak WC, çeşme ve çöp toplama üniteleri yaptırılmıştır. Yerli ve yabancı turistlerin yoğun olarak kullandığı Niğde-Aladağlar ve Bolkar Dağları, Antalya-Tahtalı Dağları, Rize-Kaçkarlarda rotalar belirlenmiştir. Ancak dağ-doğa yürüyüşü rotalarının kullanımında ideal olan 1/25000 ölçekli haritaların kullanımı hizmete özel olduğu için bu rotaların yayımlanması yasal prosedürdeki değişiklikleri beklemektedir.

AKARSU TURİZMİ :

Ülkemizin sahip olduğu zengin doğal kaynaklarından birisi de Akarsularımızdır. Akarsularımızın önemli bir bölümü rafting, kano ve nehir kayağı için çok elverişlidir.

Bu akarsular: Çoruh Nehri, Köprüçay, Manavgat Çayı, Dim Çayı, Alara Çayı, Adana Feke Göksu, Zamantı, Fırat Nehrinin turizme elverişli olduğu tespit edilmiştir.

1993 yılında Çoruh Nehrinde 4üncü Dünya Akarsu Şampiyonası düzenlenmiştir. Yine yöredeki çalışmalarımızı yönlendirmek amacıyla Karadeniz Teknik Üniversitesince "Çoruh Havzası Rekreasyon ve Turizmi Geliştirme Projesi" yaptırılmıştır. Giderek bu turizm türüne ilgi artmaktadır. Yapılan araştırmalara göre, 1992 yılında yaklaşık 10000 kişinin katıldığı bu tür turlara 2000 yılında 300000 kişinin katıldığı tahmin edilmektedir. Turizm Amaçlı Sportif Faaliyetler Yönetmeliği hazırlanmış olup 16.06.1997 tarih ve 23020 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

BİSİKLET TUR GÜZERGAHLARININ BELİRLENMESİ:

Çeşitlendirme politikamızın bir gereği olarak ve yumuşak turizm yaklaşımı ile ele alınan trekking, rafting vb... turizm aktivitelerinin yanında yine cazip bir doğa sporu olarak giderek daha çok ilgi ve talep gören Bisiklet Turlarının geliştirilmesi ve güzergah çeşitliliği yaratılması amacı ile, Bakanlığımızca yeni bir çalışma başlatılmıştır.

Ülkemizde özellikle halen yoğun talep gören ve diğer turizm aktiviteleri açısından da cazip olan Kapadokya'nın çeşitli bisiklet güzergahlarının 1/50.000 ölçekli haritaya işlenerek hazırlanmıştır.

ATLI DOĞA YÜRÜYÜŞÜ :

Atlı Doğa Yürüyüşü ülkemizde Kapadokya, Kastamonu, Antalya, Muğla gibi yörelerimizde Seyahat Acentaları tarafından düzenlenmektedir. Öncü örnek olarak Kapadokya bölgesindeki "ATLI DOĞA YÜRÜYÜŞÜ" tur güzergahlarının belirlenmesi amacıyla bölgenin haritaları çıkartılmıştır.

MAĞARA TURİZMİ :

Turizm çeşitliliği açısından ülkemizdeki mağaralar, önemli bir potansiyel arz etmektedir. Mağara oluşumları açısından önemli bir nitelik olan karstlaşma ülkemizde Toroslar, Orta Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Trakya ve Kuzeybatı Anadolu bölgelerinde büyüklü küçüklü yüzlerce mağara oluşumuna neden olmuştur. Önceleri bilimsel ve sportif amaçlı etkinlerin konusu olan mağaralar, günümüzde mağara içinde ve çevresinde yapılan gerekli düzenlemelerle turizmin hizmetine sunulmaktadır.

Ülkemizde mağaralar bugüne kadar turizm amaçlı düşünülmediğinden, bu konuda belirleyici yasal bir düzenleme ve standart bulunmamaktadır.

Turizm amaçlı değerlendirilmesi düşünülen mağaralarda aranan kriterlerin bazıları şöyle sıralanabilir;

Turizmin yoğun olduğu yerleşme merkezlerine yakın olmalı,

Günübirlik ulaşım kolay ve rahat sağlanabilmeli (Yerleşim merkezlerine azami uzaklık iki saat olmalı),

İlginç morfolojik oluşumlara ve kültürel değerlere sahip olmalı,

Mağaranın ön araştırması Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü tarafından yapılmış olmalı.

Mağara büyük-küçük herkesin ziyaretini rahat yapabileceği mekanlara sahip olmalı,

Hedef kitlelere ulaşmak amacıyla tanıtım çalışmaları, başta Bakanlığımız olmak üzere, tur operatörleri, seyahat acentaları, doğa ve mağaracılıkla ilgilenen amatör örgütlerle işbirliği içinde yürütülmektedir. Bakanlığımız bütçe olanakları çerçevesinde mağaralarda aydınlatma, çevre düzenlemesi, vb. uygulamalara maddi destek sağlanmaktadır.

SPORTİF OLTA BALIKÇILIĞI:

Sportif, rekreasyonel ve animatif faaliyetler, bu yöndeki ihtiyaçları karşılayarak, konaklama süresini uzatan, dolayısıyla turizmin ekonomik katkısını arttıran faaliyetler olarak ülkemiz açısından büyük önem taşımaktadır. Ancak yapılan araştırmalar sonucu, ülkemize gelen turistlerin kalış sürelerinin, diğer Akdeniz ülkelerine oranla düşük olması ülkemizdeki rekreasyonel faaliyetlerin sınırlı kalmasına bağlanmaktadır.

Sportif olta balıkçılığının da bu doğrultuda, özellikle giderek artan doğayla baş başa kalma ihtiyacını karşılayabilecek rekreasyonel spor olarak ele alınması ve bir proje çerçevesinde geliştirilmesi planlanmaktadır.

Bu tür faaliyetlerin hayata geçirilmesi açısından Orman Bakanlığı ile işbirliğine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

KUŞ GÖZLEMCİLİĞİ (ORNİTOLOJİ):

Özellikle kıtalar arasında, güney-kuzey ve kuzey-güney bazen doğu-batı ve batı-doğu yönünde göç eden kuşların kullandıkları köprülerden en önemlilerinden biri belki de en önemlisi Anadolu'dur denebilir. Gerek kara, gerekse su habitatlarıyla bu kuşlara, yılda en az iki kez ev sahipliği, bir çoğuna ise üremeleri için konak görevi yapan kara parçası yine Anadolu'dur.

Türkiye RAMSAR sözleşmesine taraf olmuş ve uluslararası öneme sahip pek çok Ramsar siti (sulak alanı) bulunmakta ve bu bölgelerde pek çok kuş türü kışlayıp, üremektedir.

BOTANİK (BİTKİ İNCELEME) TURİZMİ:

Ülkemiz, oldukça zengin bitki örtüsüne sahiptir. Avrupa'nın bir çok ülkesi yanında komşu ülkeler arasında da oldukça zengindir. Türkiye'nin Floristik (bitki örtüsü) zenginliği Avrupa Florası ile karşılaştırıldığında açıkça ortaya çıkar, Avrupa'nın tamamında tür sayısı 12.000 civarında iken Türkiye'de bu sayı 9.000 civarındadır. Türkiye endemik (dünyada yalnız herhangi bir bölgede yetişen türler) türler açısından da dikkat çeken ülkelerden birisidir. 9000 türün yaklaşık 3000 tanesi endemik olup bütün Avrupa ülkelerinin endemik türlerinin sayısı 2500 kadardır. Proje ile bu zenginliğin turizm amaçlı değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

AV TURİZMİ:

Ülkemiz, coğrafi yapısı, bitki örtüsü ve av kaynakları açısından bir potansiyele sahip olmasına karşın, tüm dünyada önemli gelişmeler kaydetmiş, neredeyse bir sanayi haline gelmiş av turizminden yeterli pay alamamaktadır. Bunun en önemli nedeni olarak, av hayvanlarımızın bugün için belirli türler dışında av turizmine sunulabilecek sayısal zenginliğe ulaşmamış olması gösterilmektedir.

Ancak, avcı turistin dünyanın her yerinde zengin turist olduğundan yola çıkarak, yeni "Kara Avcılığı Yasa Tasarısı" nın yasalaşması halinde özel avlakların da oluşmasından sonra bu konuda daha ciddi gelişmeler olabilecektir.

Av turizmine yönelik faaliyetler; her yıl düzenlenen Orman Bakanlığı Milli Parklar Av ve Yaban Hayatı Genel Müdürlüğünce hazırlanan Merkez Av Komisyonu Kararları uyarınca gerçekleşmektedir. Bu anlamdaki gelişmelerin yasal muhatabı Orman Bakanlığı'dır.

TERMAL TURİZM

Kaynak zenginliğinin yanı sıra termal sularımız, hem debi ve sıcaklıkları hem de çeşitli fiziksel ve kimyasal özellikleri ile, Avrupadaki termal sulardan daha üstün nitelikler taşımaktadır. Bu özellikleri ile termal sularımız çok geniş bir tedavi alanı yaratmakta olup, ülkemize insan sağlığına uygun iklim koşulları ile de uzun bir kür mevsimi olanağı sunmaktadır.

Ülkemizde 46 ilde 190 civarında kaplıca tesisi bulunmaktadır. Turizm Bakanlığından Turizm Yatırımı Belgesi almış 17 tesisin yatak sayısı 4850, Turizm İşletmesi Belgesi almış 26 tesisin yatak sayısı 6500'dür.

Turizm potansiyeli arz eden bazı alanların belirlenerek tek elden planlanmasını sağlamak, altyapıyı bir bütünsellik içinde gerçekleştirmek ve bazı teşviklerden yararlandırmak ana amaçları ile 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca turizm alan ve merkezleri ilan edilmektedir.

Bugüne kadar 34 adet termal turizm merkezi ilan edilmiştir.

Turizm Bakanlığınca (otel, kür merkezi, vb.) üst yapı yatırımları hariç olmak üzere, çevre düzenlemesi, termal su sondajı, içmesuyu temini, yol kanalizasyon şebekesi yapımı, depo, terfi hattı yapımı gibi çeşitli altyapı yatırımlarına maddi katkı sağlanmaktadır.

Soru 3 : Söz konusu turizm faaliyetlerinde ülkemizin cazibe merkezi olması yönünde neler yapılabilir?

Cevap 3 : Bu konuyla ilgili ana hedefimiz ülkemizin cazibe merkezi olması yönündedir. Ülkemizin mevcut potansiyeli, bölgesinde geleneksel destinasyon (deniz-kum-güneş) yanında alternatif çekiciliklerini ön plana çıkartmaktır ki inanç turizmi, ipek yolu, akarsu ve dağ-doğa yürüyüşü yönündeki son uygulamalar da bunu göstermektedir.

Bu amaçla;

- Süre gelen altyapı çalışmalarına hız verilip desteklenmeli,
- Öncü ve örnek projeler çoğaltılmalı,
- Dünya ölçeğindeki çalışmalar izlenmeli ve gerisinde kalmayacak şekilde uygulamalara geçilmeli,
- Pazarlama ve tanıtım faaliyetlerine yönelik çalışmalar hızlandırılmalı,
- Kalış sürelerinin uzatılması ve buna yönelik ürün kalitesinin yükseltilmesine yönelik çalışmaları ve araştırmalar yoğunlaştırılmalı,
- El sanatları ile hediyelik eşya ürünleri gerekirse modernize edilerek çeşitlendirilmeli ve daha çekici hale getirilmeli
- Uzman rehberler yetiştirilmeli,
- Yerel halk turizm olgusu içinde eğitilip bilgilendirilmeli,
- Yerel halka turizmin sosyo-ekonomik ve istihdam yaratıcı olanakları iyi anlatılmalı, bu amaca yönelik faaliyetler hızlandırılmalı,
- Yöredeki turizm faaliyetlerine yönelik girdiler, yörede kalarak turizm gelişimine katkısı için kullanılmalı,
- Turizmden elde edilen gelir yörede bulunan ve turizm kaynağı olarak ele alınan tarihi ve doğal çevrenin korunmasına yönelik çalışmalarda kullanılmalıdır.

Soru 4 : Alternatif turizm dallarının geliştirilmesi konusunda ilgili akademik çevrelerden, sivil toplum kuruluşlarından, spor kulüplerinden görüş alınmakta mıdır? Alınmakta ise bunun örnekleri nelerdir?

Cevap 4 : Projelerin araştırma, kara verme aşamasında ilgili kamu kurum ve kuruşlar ile üniversitelerle işbirliği yapılmaktadır.

Örneğin; Mağara Turizminde, turizm amaçlı değerlendirilebilecek mağaraların etütlerinin MTA Genel Müdürlüğü tarafından yapılması mutlak zorunluluktur.

Son olarak ilan edilen Küre Dağları Milli Pakı çalışmalarında Orman Bakanlığı, Kültür Bakanlığı Doğal Hayatı Koruma Derneği ile ortaklaşa çalışılmıştır.

Akarsu Turizmine ve Sualtı Dalış faaliyetleriyle ilgili federasyonlarıyla Bakanlığımız iletişim halindedir.

"2002 Uluslararası Dağlar Yılı"na yönelik çalışmalarda; Orman Bakanlığı, Dağcılık Federasyonu ve Bakanlığımız birlikte çalışmaktadır.

Ayrıca yapılan pek çok araştırma çalışmalarında üniversitelerden hizmet satın alınmaktadır.

Karadeniz Teknik Üniversitesi tarafından hazırlanan "Çoruh Havzası Rekreasyonel ve Turizmi Geliştirme Planları" ile Ortadoğu Amme İdaresi tarafından hazırlatılan "Yayla, Dağ-Doğa Yürüyüşü ve Kış Sporları Merkezlerinde Kamu Yönetimi Örgütlenmesi Araştırması" ve benzeri pek çok çalışma sıralanabilir.